

ת"פ 18949/09/17 - מדינת ישראל נגד אברהם לוי

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 18949-09-17 מדינת ישראל נ' לוי

לפני כבוד השופט איתי הרמלין
המאשימה מדינת ישראל
ע"י עו"ד רינת יצחקי
נגד

הנאשם אברהם לוי
ע"י עו"ד שמרית צור

גזר דין

1. הנאשם הורשע לפי הודאתו בכך שב-9.4.2017 מעט לאחר חצות לקח את מפתחות הקטנוע של אחיו והשתמש בהם כדי להניע את הקטנוע ולנהוג בו ללא רשות אחיו. זאת, אף על פי שאינו מחזיק כלל ברישיון לנהיגה באופנוע. הנאשם רכב על הקטנוע ללא אורות ועצר ליד פיצרייה. כששטר שהבחין במעשיו החל ללכת לכיוונו, עלה הנאשם שוב על הקטנוע והחל לברוח מניידת המשטרה. הנאשם החל בנסיעה פרועה על המדרכה, ירד אל הכביש, עלה עם הקטנוע על אי תנועה וביצע פניית פרסה בניגוד לתמרור, אחר כך המשיך בנסיעה כשחלק מן הדרך הוא נוסע בניגוד לכיוון התנועה תוך שהוא גורם לנהגים שנסעו כדין (כלומר, מולו) לבלום בלימת חירום. נהיגתו במהירות הביאה בהמשך לכך שהולכת רגל במעבר חציה רצה בבהלה. הנאשם אף ניסה להתחמק במעבר לנתיב אחר מניידות משטרה שהוצבו על הכביש כדי לחוסמו. כל ההתרחסות המתוארת לעיל הייתה בשטח עירוני.
2. מעשיו של הנאשם יצרו סיכון לעוברי הדרך ברגל וברכב והייתה בהם משום הפרה בוטה של חוקי התנועה שנקבעו על מנת לשמור על בטיחותם. מעשיו גם פגעו פגיעה קלה בזכות הקניין של אחיו.
3. מן הראוי לציין כי הנאשם מחזיק ברישיון נהיגה במכונית.
4. התובעת טענה כי מעשי הנאשם מצביעים על זלזול בחוק ו"צפצוף על כל גורמי החוק", ושהאירוע יכול היה בקלות להיגמר בתאונה קטלנית. לדבריה, מתחם העונש ההולם נע בין 8 ל-18 חודשי מאסר בפועל ואין מקום לסטות ממנו. מנגד טענה הסניגורית, שהתיק במהותו הוא תיק תעבורה וכל העבירות הן עבירות עוון ולכן היה מקום לדון בתיק בבית משפט לתעבורה. הסניגורית טענה כי מתחם העונש ההולם הוא בין מאסר על תנאי לבין מספר חודשים של עבודות שירות (בפועל עתרה הסניגורית לביטול הרשעת הנאשם).
5. הצדדים הגישו פסקי דין שונים המשקפים לדעתם את רמת הענישה הנוהגת בעבירות מעין אלה שבהן הורשע הנאשם. אתיחס לחלק מהם. בין היתר, אינני מוצא מקום להתייחס לתיקים שבהם נעברה עבירה של נהיגה בזמן

פסילה שהיא חמורה יותר מהעבירה של נהיגה ללא רישיון, כיוון שהיא כוללת אלמנט של אי ציות לפסיקת בתי המשפט. התעלמתי גם ממקרים שבהם פרץ הנאשם לרכב שבו השתמש ללא רשות או חיבל בו על מנת להניעו.

6. פסק הדין במקרה הדומה ביותר לענייננו ניתן על ידי השופט אברהם הימן בת"פ (ראשון לציון) 25428-11-13 **מדינת ישראל נ' נחום שמילוב** (2015). שם נקבע מתחם עונש הולם שבין מאסר על תנאי לעונש של עבודות שירות בצירוף עונשי פסילה לצעיר בן 18 שנהג ללא רשות אמו במכוניתה כשאינו מחזיק ברישיון נהיגה ותוך שהוא עובר עבירות תנועה חמורות. בית המשפט גזר על הנאשם מאסר על תנאי ושל"ץ. כך גם בת"פ (פתח תקווה) 37843-06-12 **מדינת ישראל נ' אוסמה עדס** (2016) נקבע בנסיבות דומות מתחם עונש הולם שבין מאסר על תנאי למספר חודשי עבודות שירות אף על פי שהנאשם באותו תיק הוסיף לעבירות התנועה שעבר גם התנגדות בכוח למעצרו. לעומת זאת, בעפ"ג (ירושלים) 57079-01-15 **אדיר בוחבוט נ' מדינת ישראל** (2015) אושר במקרה דומה גזר דין שניתן כאשר שופט השלום קבע כי מתחם העונש ההולם לעבירות הדומות לאלו שבתיק שלפניי הוא בין מספר חודשי עבודות שירות ל-18 חודשי מאסר בפועל. כך גם בת"פ (ירושלים) 47956-02-16 **מדינת ישראל נ' מג'ד קוויזר** (2018) נקבע מתחם עונש הולם שבין תקופת מאסר קצרה לבין 8 חודשים מאסר בפועל.

7. לנוכח נסיבות העבירה בתיק זה והשניות ברמת הענישה הנוהגת כפי שהצבעתי עליה לעיל, אני סבור כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר על תנאי בצירוף עונשים של של"ץ, פסילת רישיון נהיגה וקנס לבין עונש מאסר בפועל בן 12 חודשים בצירוף עונשים דומים. כלומר, שברף התחתון של מתחם העונש ההולם כלול רכיב ענישה מעשי של של"ץ ולא מאסר על תנאי בלבד, אך לא כלול בו מאסר בפועל. בהקשר זה יש להדגיש כי הנאשם מחזיק כאמור לעיל ברישיון נהיגה למכונית ואין מדובר במי שנהג בלי שהוכשר מעולם לנהיגה. עם זאת, כמובן יש גם חומרה בכך שאדם שמכיר את חוקי התנועה מפר אותם ביודעין.

8. הנאשם בן 23 כיום, והיה בן כ-21 בעת ביצוע העבירות. הנאשם הוא תלמיד ישיבה ופעיל בעמותה המעניקה שירות של סיוע בהתנדבות למי שנתקלים בבעיות ברכבם. לחובתו הרשעה קודמת בעבירת תעבורה של נהיגה תחת השפעת משקאות משכרים.

9. לעיוני הוגש מכתבו של רב הישיבה שבה לומד הנאשם והרב אף העיד בפניי. מן המכתב עולה כי לדעת הרב הנאשם עושה עם עצמו "עבודה נפלאה בתיקון המידות". הנאשם מנהל את מפעל חלוקת המוצרים לנזקקים של הישיבה ודואג שכל הצוותים יפעלו כראוי. הנאשם גם פעיל בעבודה עם בני נוער הנושרים מלימודיהם - בארגון שיעורים המתקיימים ברחבי העיר ירושלים ובדאגה למחסורם. הרב סיפר כי הוא מרוצה מאד מעבודתו של הנאשם, שהתוודה בפניו "על כל הטעויות שעשה". לטענת הרב, אם הנאשם יורשע הוא עתיד להיות מודח מכל תפקידיו בישיבה, והוא צפוי להיפגע מבחינת מעמדו בחברה - חיתון, קבלה לעבודה ומסגרות לימוד מסודרות, וכך יפגעו שיקומו ו"בנייתו האישית". הרב הביע בטחון שהנאשם לא יחזור על מעשיו. בעדות בפניי עמד הרב על דעתו שהרשעה בבית משפט שלום (בניגוד להרשעה בבית המשפט לתעבורה העומדת כיום לחובתו) תגרום להדחת הנאשם מתפקידיו במערך החסד של הישיבה והוא אף לא יוכל להתגורר בפנימיית הישיבה. זאת, אף על פי שהרב הבין כי אין כל מחלוקת בדבר המעשים שעשה הנאשם ומפורטים בכתב האישום. הרב גם סיפר בעדותו כי הנאשם עומד להתחתן (גזר דין זה ניתן לאחר מועד החתונה) ואם יתגלה בדיעבד למשפחת הכלה על תיקו של הנאשם עלול

עניין זה להביא לגירושו. הרב גם ציין שבכוונת הנאשם לקבל סמיכה לרבנות, והוא לא יוכל לעשות זאת אם יורשע בפלילים.

10. עוד העיד בפני מתנדב בארגון "ידידים" שעוסק במתן עזרה בכבישים. העד סיפר על תפקידו המשמעותי של הנאשם בארגון ועל פעילותו המבורכת בו. לדברי העד, רישיון נהיגה תקף הוא תנאי בסיסי לפעולה בארגון.

11. מתסקיר שירות המבחן מיום 8.9.2019 עולה כי הנאשם שולב בקבוצת "אור ירוק" של השירות והשתתף בה באופן פעיל, דיבר בכנות, ו"עבר תהליך של הבנה לגבי חומרת העבירות עליהן נידון", ומנחות הקבוצה התרשמו מ"הגברת מיקוד שליטה פנימי". "כמו כן, על אף קשייו של אברהם עם סמכות שעלו בקבוצה, הוא השתדל להפיק תועלת לימודית מהמפגשים, לשאול ולברר על מנת להבין עד הסוף עומקם של התכנים הנלמדים". קצינת המבחן הוסיפה וכתבה: "התרשמנו בשינוי מסוים בדפוסי חשיבתו של אברהם, יחד עם זאת עדיין בולטים דפוסי התנהגות בלתי בשלים המתאפיינים בחשיבה דיכוטומית, אימפולסיבית, קושי בחשיבה לטווח הארוך וקושי בקבלת סמכות...". לנוכח התרשמות זו הציע שירות המבחן לנאשם המשך טיפול, אך הוא לא היה מעוניין בכך כיוון שסבר שדי בשינוי שחל בו בעקבות השתתפותו בסדנה ובשל חששו שהקשר עם שירות המבחן יפגע בחיי הזוגיות שלו. קצינת המבחן ציינה כי דפוסי ההתנהגות האימפולסיביים והתוקפניים באו לידי ביטוי בקשר עם שירות המבחן ואף בשלב גיבוש תוכנית השל"ץ.

12. שירות המבחן המליץ להימנע מהטלת עונש של מאסר בפועל על הנאשם. זאת בשל גילו הצעיר, רצון שלא לחשוף אותו לחברה עבריינית, לנוכח השתלבותו בטיפול והשינוי המסוים שעבר ולנוכח רצונו לנהל אורח חיים תקין. שירות המבחן המליץ לחייב את הנאשם בביצוע 220 שעות של"ץ תוך חיובו במתן בדיקות שתן. בצד המלצה זו כתבה קצינת המבחן: "בשל קשיים שעלו מול שירותנו, אנו מבקשים להבהיר לאברהם במעמד הדיון את חשיבות ביצוע הצו כנדרש ממנו והמשמעותיות האפשריות לאי ביצוע הצו".

13. שירות המבחן התרשם כי להרשעה לא תהיה השפעה בטווח המידי על אפשרויות התעסוקה של הנאשם, אך בשל גילו הצעיר של הנאשם ועל מנת למנוע השפעות עתידיות על תעסוקתו המליץ השירות שלא להרשיעו ולהוסיף על צו השל"ץ חתימה על התחייבות להימנע מעבירה. לחלופין המליץ שירות המבחן שאם אחליט להרשיע את הנאשם אוסיף לצו השל"ץ עונש של מאסר על תנאי.

14. התובעת טענה כי אין מקום לבטל את הרשעתו של הנאשם או לסטות ממתחם העונש ההולם. לדבריה, אין קשר בין תוכן התסקיר לבין שורת התחונתו. לנוכח העובדה שמדובר בבחור צעיר ללא הרשעות פליליות עתרה התובעת להטלת עונש בתחתית מתחם העונש ההולם שעליו הצביעה.

15. הסניגורית טענה כאמור לעיל שיש מקום לבטל את הרשעת הנאשם. זאת, בשל גילו הצעיר, האמור בתסקיר המבחן והסיכונים לעתידו כפי שהם משתקפים בעדות רב הישיבה שבה הוא פעיל.

16. כידוע, הכלל הוא ש"משהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם"^[1] וסיומו של תיק במקרה כזה ללא הרשעה הוא חריג לכלל שיש לנקוט בו "רק בנסיבות יוצאות דופן, בהן אין יחס סביר בין הנזק הצפוי מן ההרשעה בדיון לבין חומרתה של העבירה"^[2] - זאת, כאשר מתמלאים שני תנאים: "ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה"^[3]. עם השנים השתרשה בפסיקה הדעה כי "על העותר לאי-הרשעה מוטלת החובה להצביע על כך שהרשעתו תביא לפגיעה קשה וקונקרטיה בסיכויי שיקומו, ולתמוך את טענותיו בתשתית ראייתית מתאימה"^[4].

17. אפתח ואומר כי אני מוצא צדק בטענת התובעת אשר ליחס בין תוכן תסקיר שירות המבחן לבין שורתו התחתונה. אינני יכול להתעלם מכך שקצינת המבחן כותבת כי אצל הנאשם "עדיין בולטים דפוסי התנהגות בלתי בשלים המתאפיינים בחשיבה דיכוטומית, אימפולסיבית, קושי בחשיבה לטווח הארוך וקושי בקבלת סמכות...". ומכך שגם במפגשים עם שירות המבחן באו לידי ביטוי הקווים התוקפניים והאימפולסיביים של הנאשם כולל בשלב גיבוש תוכנית השל"ץ עד כדי כך שקצינת המבחן הדגישה את החשיבות בכך שאבהיר לנאשם את חשיבות העמידה בתנאי השל"ץ. אינני יכול להתעלם גם מכך שהנאשם סירב לטיפול ששירות המבחן סבור שהוא נזקק לו. לנוכח כל הדברים האלה נראה כי שיקומו של הנאשם היה חלקי בלבד.

18. אשר לפגיעה שתגרם לנאשם כתוצאה מהרשעתו, הרי שקצינת המבחן אינה מצביעה על פגיעה תעסוקתית שתיגרם לנאשם בזמן הקרוב כתוצאה מהרשעתו, אלא מבקשת למעשה לשמור את אפשרויות התעסוקה שלו כאדם צעיר פתוחות לעתיד. גם המחשבה הכללית על אפשרות של לימודי רבנות, שהוזכרה בדבריו של רב הישיבה בפניי, אינה מלמדת כי מדובר בעניין העומד על הפרק. לב הדברים של רב הישיבה שהעיד בפניי, עורר אצלי פליאה. הרב מודע לפרטי המעשים שבביצועם הודה הנאשם בפניי, אך טוען שהסוגיה של הרשעה או אי הרשעה בגין מעשים אלה היא שתכריע אם הנאשם יוכל להמשיך בפעילותו הברוכה במפעל החסד של הישיבה ואם יוכל להתגורר בפנימיית הישיבה. הואיל ולא נטען בפניי שהישיבה היא גוף רשמי שמוסמך לשקול הרשעות פליליות של הפועלים בו, אני מתקשה לקבל את הסבריו של הרב בעניין זה. הואיל ונראה היה כי הרב עוסק בצד הערכי של דמותו של הנאשם, דומני שהשאלה הרלבנטית היא אם מעשיו של הנאשם הידועים לרב פוסלים אותו מבחינה ערכית מלהמשיך במעשי החסד שלו במסגרת הישיבה ולא שאלת ההרשעה אמורה להכריע בכך. כמו כן, לא ניתן להתחשב בטענות אודות נורמות של יהודים חרדים הקשורות בהשפעת הרשעה פלילית על סיכויי החיתון. זאת, שהרי התחשבות בטענות אלה תיצור אפליה ממוסדת על רקע דתי בבתי המשפט, באופן שאך משום השתייכותו הקהילתית הדתית יהודי חרדי לא יורשע בגין מעשה שאדם אחר היה מורשע בו.

19. על האמור לעיל יש להוסיף כי עבירות התנועה שעבר הנאשם מצדיקות הטלת עונש של פסילת רישיון נהיגה שלא ניתן להטיל במקרה של סיום התיק ללא הרשעה.

20. לנוכח העובדה ששיקומו של הנאשם אינו מצטייר כמלא והוא אף סירב לטיפול ששירות המבחן סבר שהוא נזקק לו, הואיל ולא השתכנעתי שלנאשם יגרם נזק לא פרופורציונאלי כתוצאה מהרשעתו, והואיל ואי הרשעה תפגע בצרכי הענישה, אינני מוצא מקום לבטל את ההרשעה בתיק זה. בשולי הדברים אציין כי בעיקרו של דבר התיק

שבפניי הוא תיק תעבורה, וניתן להעלות על הדעת אפשרות שההגנה הייתה פועלת בראשית הדרך להעברת התיק לבית המשפט לתעבורה שההרשעות בו מנוהלות במרשם נפרד, אך מרגע שהתיק נדון בבית משפט השלום חלים לגביו הכללים הרגילים הנוהגים בקשר לביטולן של הרשעות.

21. לנוכח נסיבותיו האישיות של הנאשם שהוא בחור צעיר, ללא הרשעות פליליות, הפועל למען החברה במסגרת מפעל החסד של הישיבה שבה הוא לומד ובמסגרת ארגון "ידידים", אני מוצא כי יש מקום להטיל עליו עונש שבתחתית מתחם העונש ההולם שקבעתי. לפיכך, אני גוזר עליו את העונשים הבאים:

- א. 3 חודשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים שלא ישוב ויעבור עבירה של נהיגה ללא רישיון נהיגה.
- ב. 3 חודשים פסילת רישיון נהיגה בפועל (לתשומת לב הנאשם - עליו להפקיד את רישיון הנהיגה במזכירות בית המשפט, שאם לא כן תקופת הפסילה צפויה להתארך).
- ג. 3 חודשים פסילת רישיון נהיגה על תנאי לשלוש שנים שלא ישוב ויעבור עבירה שבה הורשע בתיק זה.
- ד. 220 שעות שירות לתועלת הציבור - במסגרת צו זה ניתן יהיה ליטול מן הנאשם דגימות שתן (לתשומת לב שירות המבחן, יש להתאים את השירות לתועלת הציבור לתקופת פסילת רישיון הנהיגה שפסקתי).
- ה. קנס בסך 1,000 ₪ או 7 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם עד ליום 1.3.2020.

22. אני מבהיר בזאת לנאשם כי אי מילוי צו השירות לתועלת הציבור עלול להביא להטלת עונש אחר במקומו.

זכות ערעור בתוך 45 יום לבית המשפט המחוזי.

המזכירות תשלח גזר דין זה לשירות המבחן שידווח לבית המשפט על מילוי תכנית השל"ץ על ידי הנאשם.

ניתן היום, כ"ד כסלו תש"פ 22.12.2019, בנוכחות הצדדים.

[1] ע"פ 2083/96 תמר כתב נ' מדינת ישראל (1997)

[2] ר"ע 432/85 גדעון רומנו נ' מדינת ישראל (1985)

[3] ע"פ כתב הנ"ל

[4] רע"פ 3589/14 שרון לוזון נ' מדינת ישראל (2014)